

САНА ОЛОХ

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

СССР ЧУРАПЧЫТААҢЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҢЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 109 (6070).

1989 сыл. Балаган ыйын 12 күнү.

Сыналга
3 харчы

КУҢҮНҮ КҮННЭР ТҮБҮКТЭРЭ

Оройуон совхозтарыгар сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин
балаган ыйын 11 күнүнээҥи сводката

Совхозтар	үлэллэр киһи ахсаана	авено ахсаана	ол иһигэр механизм.	охсуу (гектар)	мунууу (гектар)	кубаһа (тонна)	сирилэ (тонна)
Карл Маркс	136	7	2	3543	—	2100	3485
Субуруускай	141	15	6	8079	—	4114	3200
Эрилик Эристин	157	19	8	12671	—	7094	4000
«Чурапчы»	276	23	4	6900	—	4806	2100
«Мындабайы»	195	13	5	5321	—	7033	4020
«Мугудай»	341	18	6	6280	—	4271	4265
«Нуотара» ум.	15	1	—	200	—	200	—
Оройуон үрдүнэн	1261	96	31	44994	—	29618	21070

Статистика оройуоннааҥы отдела.

Аревдатордар— күһүгү уотууга

Субуруускай аатынан совхоз субан сүөһүнү көрөөчүлүгүгэр биэр элпистээх нэм—сүөһүнү күһүгү уотуу сабалана. Быйыл сааскытан арденан үлэллэр Хатылтан А. И. Константинов, Болтоноттон С. С. Новгородов уонна Ю. Н. Макаров авенолара барыта 300-чэ сүөһүнү уотуохтара. Дүөгабардары быйытынан 45 тоннака хас биерди сүөһүлэрин 30-40 кг төлөлүтүгэр эбэтэр суукаа биерди килограммтан итэбэ сүөх эбиллинишлэргэ суотаналлар.

Ити соругу толорууга Мындага уонна Бабабаа баар базаларын туһаныахтара.

К. ПАВЛУЦКАЯ.

Космонавтар— „Мир“ комплекс бортугар

1989 сыл балаган ыйын 8 күнүгэр «Союз ТМ-В» космический хараабыл «Мир» орбитальной комплекс кытары тиксиктириллэнэ. Тиксиктирилэр үлэ термостатин бэрэ биэркэлээһин кэнниттэн А. Викторович уонна А. Семенович станция иһигэр бардылар. Кинилэр астрофизика, Сир айылҕатын ресурсаларын үөрэтэн, космическая биология, медицина уонна технология уобаластарыгар эрдэтээҥи экипажтарынан сабаланыт иһиччиликтер итинэн эксперимент программаларын салгыахтара.

Кэлэр өртүгэр программага «Мир» комплексна икки аналлаах модультары тиксиктириллэр, сага научнай аппаратураһа уонна оборудовааниһа сэлбэлэни көрүлүлүлэр.

(ССТА).

БУРДУГУ ХАЙДАХ ХАРАЙАБЫТЫЙ?

Бийиги корреспондент Семён Попов бу күнүгэр Карл Маркс аатынан совхоз салайааччыларын, комбайнер уонна бурдугу махсааһыдарга хараааччылар кытары көрсөн кэлсэтэ. Биллэрин курдук, бурдук быйыл өлгөмнүк үүннэ. Онон үүнүүнү хомуйуу уонна хайаабыт бөлүгүгү хайаабыт таар да сытыттын турда.

Совхоз директора И. И. ФИЛИПОВ:

—Аны 180 гектартан бурдук хомуллара хаалла. Уолсайа 506 гектарга ыспыт. 1000 тонна кэлсэһинэ буолуо. Зернооткуптуулла. Республика Госагропрома даһаны, оройуонмут салалтата даһаны быйылгы бурдугу хайдах-туох батары туһунаан куттунуулаах субан биэрэ иһиктэр. Иинэ-тынна бурдугу хайаабыт таар хаттар үөскэттэр.

Совхоз агронома Е. Д. ЕФРЕМОВА:

—760 тонна бурдугу махсааһы киллэрдик. Бурдук сиктээх. Ыраастааһыны ыстабыт, атын да дьаһаллары ыстабыт тийэринэн ыда сатаабыт. 100 тонна бурдугу Махса-Хөгөлөс оройуонуттан хэли ылаахтаахтар этэ да, биллэбэттэр.

Бурдук ысмылаатын сэмдэсэ С. В. САВВИН:

—150 тонна дьэһиктэн ыраастаан сарайдарга уулуна. Быйылгы бурдугу ханна баттарбытын бил-

биксэ турабыт. Ити икки сарайым хайы-ууа туолла. Батара сатаан, бырабыллыбыт хотон икки этэрин ыраастаан эмиз куттубут. Улахан сарайбыт агарыгар быйырыгы 120 тонна бурдук ханна да барбака турар. Бийиги—сэттэбит. Арденнай бэдэрээккэ кини үлэллэбит. Урукку өртүгэр комбайндар бурдугу бысталаар эрэ бүтүлүлэр, биллэрин үлэ түмүтүтэ буоларыгар иһирээтэрэ улаатта. Бэлэмнэни үлэ сит барбыта. Сизмэ ыраастыырга уонна куурдарга авено ботинай площадканы огостон абыраһыбыт. Площадка биер өртүгэр халтаһынарынан куорат өйгөр, оно вентилятор хөлбон урдэрэн куурда сатыыбыт.

Саамай улахан кыһалбабыт кабель тийбэтэ буолла. 3М-60 диэн агрегаттаахпыт.

РЕДАКЦИЈТАН: Быйылгы үүнүү бурдугун батары уонна хайаабы бөлүгүгү оройуон атын да совхозтарыгар уустугурда. Бу бөлүгүгү быйаарымын райсовет исполкома уонна ОАПХ совхоз оройуон үрдүнэн киниллэрэ маада буолла.

Онтунабыт площадка быйылгы тухары сыгарыа сыйдан бурдугу хамсатан, ыһан биэрээтээ. Кабельбит тийбэт буолан, нэһилэ 5—6 эрэ метри сыгарыйар. Оттон иһиктэн аһарга олус ырахан. Мөнтөн иһинэ бурдугу мааһа эрэ кутуохтут. Ол иһинэ хайаар сирбит суох. Куурда-куурда кууллаан сарайга сиктэбит. Оно да мизтэбит отой кыра хаалла. Площадкабыт сарайдаа буоллар бурдук куурута түгүсүтэ. Ардах-самыыр хэли түһэ түрдэһи, туох аһаах бурдугу тулуйуодой. Бийиги бурдугу үүнүрүн биэрбит. Ону батары, туһага таһары быстар бытаан.

Комбайнер Н. Н. ЯКОВЛЕВ:

—Ус комбайнер бурдук хомууругэр үлэллэбит. Хо-мууру хойутаар буоллубут. Ол биер бириккитэ ма-нык: собурууттан азыллы-быт фураг бурдуктан ылан ыспыт. Онтубут эбиз уһун кэмтэ ситэр суорда буолан биердэ. Хойутаан ситтэ.

хааһаһыгар суукка ах-сын 80 тыһынчалыгы тийэ тонна бурдугу кутталлар.

Х Х Х

БЕЛГОРОД. Уобалас уон биер савхарынай заводтарытан төрттүгү савууу субукулэтиэтэн ылаһы-быт савхары биэрдиһэр. Дьыла ордук үчүгүдүк Алексеевский заводка сыгарыйар. Окно сезон устатыгар 39 тыһынчаттан таһа тонна савхары онорон таһаарыга суотаналлар. Савхары онорооччулар эксперимент усулуобуйатыгар үлэллэлэр: го-сударственной савхарыта-

һынал оһоһулуубут боро-дуусунай коллектив бэйэ-тин дьыһаһытыгар хаал-рылаага уонна кини кө-рүүтүнэн туһага таһаары-лыада. Уобалас предприя-тиялара технологияны чо-чуйуу, сүтүгү сарбыһыи суотуугар эбин хас да ты-һынча тонна минкигэ бородуусунай ыларга суотаналлар.

Х Х Х

АСТРАХАНЬ. Волга төр-дүгэр колхозтар балык-сыттарык түһүлгүлэрэмиз сэргэхсийдилэр: балык кү-һүгү аһа сабалана. Маһа сайын былаһын туха-ры сазан, судах, вола-

ЫАННЫК ФЕРМАЛАРЫГА

[Балаган ыйын 7 күнүнээҥи турутуна]

Бастаан колонкада—күннээҥи валовой ыам, иһиктэ—государствога туттарылар үүт күннээҥи былаана, үһүс—ол туолуута (центнеринэн), төрдүс—ынак ахсытан төһө үүт ылаһытыта (килограммынан), бэһис—үүт таһаарынаа (бырыһаһынан).

Карл Маркс	41,0	38,3	38,0	7,6	95,1
Субуруускай	50,5	44,7	49,3	7,9	95,2
Хатылы	21,9	21,3	21,0	7,8	93,6
Болтоно	28,6	23,4	28,3	8,1	96,5
Эрилик Эристин	88,3	82,0	88,4	6,2	99,6
Хоптоо	18,1	21,5	18,4	4,8	99,4
Хадаар	20,8	19,2	20,8	5,9	100
Хайахсыт	20,4	19,3	20,2	6,5	99,0
Чакыр	29,0	22,0	29,0	7,4	100
«Чурапчы»	73,5	71,2	76,6	7,9	95,9
Сылан	25,0	24,0	24,8	7,1	92,0
Килэҥки	24,0	20,8	24,6	10,9	100
Арылбаах	17,0	18,2	19,7	6,0	100
Түөйэ	7,5	8,2	7,5	8,9	100
«Мындабайы»	66,5	46,3	58,6	8,3	92,3
Болугур	36,0	24,8	32,3	8,8	92,2
Соловьев	25,7	16,8	21,8	8,0	92,2
Хайах	4,8	4,7	4,5	7,0	93,7
«Мугудай»	76,1	57,8	70,3	7,3	97,1
Маралаһы	21,0	15,7	19,0	7,0	99,0
Чыаплага	18,0	15,7	17,5	5,6	100
Толоон	18,5	12,7	16,7	9,4	92,4
Төлөй	19,0	13,7	17,1	8,0	94,7
Оройуон үрдүнэн	380,9	340,3	381,2	7,3	96,2
1988 с.	395,9	—	357,0	7,1	97,0

Атырдаах ыйын 31 кү-нүнээҥи түмүгү кытта та-нээтэххэ ааспыт нэдиэлэ үүт валовой ыам оройуон үрдүнэн 36, государствога туттары 23,4 центнеринэн, биер ынахтан ыаһын 0,7 килограммынан таһаарта. Үүт сыта 0,074, таһаары-нас 0,8 бырыһаһынан, ма-нар ынак 9 төбөнөн элбэ-тилинэ.

Быйырыгытааһар ва-ловой ыам 15,9, государ-ствога туттары 24,2 цен-теринэн, биер ынахтан ыаһын 0,2 кг үрдэттэ, маһар ынак ахсаана 5 тө-бөнөн элбэ. Ол эрээри таһаарынас 0,8 бырыһа-һынан, сизмэлээһин 572-нн ачытылыһа. Ааспыт сы-лааһар төрөөһүн 200 төбө-нөн элбэ, ол эрэ суотугар үүт ымаа кыратык үрдэ-э, 1,2 килограмм аһыаһа-на, государствога 14,8 цен-теринэн кыра туттары-лыһа.

«Чурапчы» совхоз үүт сытан 0,328 бырыһыан үрдэтэн, валовой ыамы-нааһар государствога тут-тарытын 3,1 центнеринэн үрдэттэ. Оройуон үрдүнэн үүт сытан итиччээн эл-пиһит буоллар, государ-ствога туттарыны 32,8 центнеринэн үрдэттэбит мулчу тутулуна. Үүт сы-та ордук «Мугудай», «Мы-ндабайы» совхозтарга на-мыһах.

Общественной сүөһү ыһытыгар бэлэмнэни олус бытаан. Барыта 106 хотон-го кыстаттаахпыттан бу күнүгэр табатуһанан кыстыкка бэлэмнэнини ситэрэ охсуоха. Кыратык доһаны хойутааһын сүөһү-нү тыһынаах иһиктэ, үүтү ыаһыга, төрүүсү ыаһыга охсорун үкүмүсүбүт. Оро-йуонка үүт аһы дэлэтин көскүлэ бу элпистээх ха-һаһыстыбаннай сезонү хайдах тэрийэртэн быһа-чы тутулуутах. Онон бу күнүгэр кыстык бары дьа-һалларыгар ураты бөлбө-тө маада.

Р. СОФРОНОВА,
ОАПХ диспетчер,
зоотехник.

БАРНАУЛ. Алтай бурдугу үүнүрээччилэрэ элөө-торго савууу бурдугу ма-лүйуон тонна бастаах куттулар. Туттарылыбыт сэлбэһинэн 80 бырыһаһыт-тан ордук күүстээх уонна сымалаах суортар буол-лулар. Кыраай хаһааһы-тибалара эһикти ыһыга сизмэни уурунан бараннар, биллэрин государство маң-

хынал оһоһулуубут боро-дуусунай коллектив бэйэ-тин дьыһаһытыгар хаал-рылаага уонна кини кө-рүүтүнэн туһага таһаары-лыада. Уобалас предприя-тиялара технологияны чо-чуйуу, сүтүгү сарбыһыи суотуугар эбин хас да ты-һынча тонна минкигэ бородуусунай ыларга суотаналлар.

АСТРАХАНЬ. Волга төр-дүгэр колхозтар балык-сыттарык түһүлгүлэрэмиз сэргэхсийдилэр: балык кү-һүгү аһа сабалана. Маһа сайын былаһын туха-ры сазан, судах, вола-

уонна лещ мырытар уонна ууһурутар табыастаах усулуобуйаны үөскэттинэн дьарыктамыйтара. Кол-хозтар аналлаах бирикэ-дэлэрэ халаан кэнниттэн күүлэргэ хаайтаран хаал-быт балык ымакарын быһаабытара, өрсө ал-лараа сууругар балык аа-һарыгар аһаан уу үүнээйи-лэрин ылаабытара. Ас-трахань балыксытара би-лигин государствога 80 тыһынча кэриҥэ тонна балыгы туттарар санаа-лаахтар.

ССТА корреспондент-нары иһитинизриктеринэн.

САЙЫНҢЫ БИРИЭМЭ ТУТУЛЛАР КЭМЭ БҮТҮҮТҮН ТУҢУНАН

ССРС бириэмэсэ уон-на эталоннай частота-ларга государственной комиссия 1989 сыл ба-лаган ыйын 24 күнүгэр кыайыннык бирикэмэ тут-туллар кэмэ бүтэрин иһитинизэр.

(ССТА).

Народнай
хонтуроол
страницата

Дьон-сэргэ кырабы харабынан

Куһаҥан көрүү содула

Быйыл сельсоветтар ис-полкомнара хаһаайыс-тыбалар салалталарын кыт-та тыа хаһаайыстыбатыгар баһылар сирдэри уонна гослесфонд сирдэрин ин-вентаризациялааһыны ыыт-тылар. Ол түмүгүнэн көрөн нэтих сүөһүлээхтэргэ уонна кооперативтарга оттуур үчэастактар сөгөлүгү бы-һыллан бэрилиннилэр, ба-лаачча сир арендатордарга баһырылынна. Совхозтар зоололара кыайан хаппат сирдэриттэн кэтэх уонна кө-мөлтө хаһаайыстыбаларга 5 тыһ. гектарга чуҕаһыр кинээх хoduна бэрилиннэ.

Райсовет исполкомун ре-комендациятынан сэрин кыт-тылаахтарыгар уонна ки-милэри кытта тэн чэпчэти-лэринэн туһанааччыларга—барыта 497 киһиэхэ уонна хараба суохтар, истибэттэр обществоларын чилиэннэри-гэр 120 киһиэхэ босхо от-тоон ылар хoduна сирэ сы-һыарылынна. Билигин, из-һилиэннэр уопсай муну-ба-рын быһаарылыгыгар олобу-ран, сельсоветтар исполком-нарыгар туһаннаах чэпчэ-тимлэри олохтуулларыгар быраал бэрилиннэ. Холобур,

«Мындабаайы» совхозка 14 сэрин ветеранын, 8 хараба суохтары таһынан 1,5—2 тонна оту оттоон ылар кө-нүл 23 инбэлиникэ, 34 сэрин кэмгэр тыылга үлэлэрин иһин медалынан наһараада-ламмыттарга, 4 бочуоттаах граждандарга, 3 үтүө-лээх үлэһиккэ бэрилиннэ. Манна пенсионердарга, гос-

тупсарыыга хардылары орторгоотулар. Ол курдук, «Чурапчы» совхоз 600, Эр-лик Эристин аатынан сов-хоз Чакыра уонна Хадаара 620, «Мугудай» совхоз 300 уонна Карл Маркс аатынан совхоз 300 гектары кэтэх сүөһүлээхтэргэ акааһылар. Чурапчы сельсоветын ис-полкома гослесфонд сирдэ-

совхозтар баһынай хаһа-йыстыбатын тэрининин кө-дүлүү, өйүү илгитэр.

Сир туһаныны көбүлэ-рин түмүгэр, барыллаан ааһынан, кэтэх сүөһүлээх-тэр быйыл 7 тыһ. тонна от-тонор туруктаахтар.

Итинэн бэйни уоскутунар табыллыбат. Билигин даҕаны сир хас биридин үчэаста-тын хаһаайынааһыныга элбэх үлэ барара эрийкэлэр. Сир илэаччыларга сөптөөх юри-дическай мэттиэлэр суохтар, онон сүөһү иттиинэччилэр сарсыгыгыга бигэ эрэллээх буолуулар ситиһиллэ илик. Түһэрсиллэр дуогабардар үгүс өртүгэр саксархайдар, олох ис хөһөөннөрүгэр куолу-туугар сыһыан көстүтэллэр.

Народнай хонтуроол оро-йуоннаабы комитетэ Ас-үөл программаны толоруу итин иһинэн сир кэтэх уонна көмөлтө хаһаайыс-тыбаларга, кооперативтарга, баһынай хаһаайыстыбала-рыгар итинэн арендатор-дарга сыһыарыны ахса-бат болломтоо илалларга-гар мнэстэтээби группалары эбээһинэстиктэр.

А. МАЛЫШЕВ,
НХОК инспектора.

Эрилик Эристин аатынан совхозка сүөһү иттигини са-лоатыгар тахсар итэбэстэри-нэн сибээстээн народнай хонтуроол оройуоннаабы ко-митетэ кэники икки сылга хас да болпуроһу акаан-минээн көрдө, араас мнэ-рэлэри да тутта сатаата. Холобур, быһырын Хоппо-бо отделениетын салайааччы-лара материальнай уонна дисциплинарнай эппитинэс-кэ тэрдиппэн тураллар. Бы-йыл снл бастахы агарыгар Хадаар отделениетыгар ула-хан хаппы иһин үлэсэллэ-щай П. П. Тарасов мнэ-рэлэннэ. Итилэргэ кэпсэтин сүннүнэн общественной сүөһүнү көрүү-хараыны мөл-төбө буолбута.

Урукку сылларга холоо-тоххо, бу совхозка кэлин сүөһү көннүнэн өлүүтэ олус маассабайа суох этэ. Ол эрэри быйыл Хайахсыт от-делениета (управляющий В. Р. Иванов) түһэн бнэрдэ-бу отделениета куһаҥан көрүүтүн уонна эмитир-сэрэтэр дьаһаллар кэмгэр тэриллээхкэ, элбэх сүөһү

туһата суох өлөө. Ол кур-дук, снл аҥарыгар 61 ынах сүөһү охтубута. Ол иһиттэн 49-на саҥа төрүүх. Кэлин даҕаны сүтүк тахса турар. Онон ааспыт снл туһаннаах кэмкээбэттээбэр сүөһү өлүү-тэ 50-нан элбээтэ.

Оройуоннаабы ветстанция специалистара Хайахсыкка мнэстэттэр сылдьан ыып-пыт бэрэбэркэлэригэр көс-түбүтүнэн, көннүнэн өлүү сүрүн биричиннэтэ бири-хаһаайыстыбаннаа суох буо-луу. Тэрээһин сатабайынан уонна кэдрдар эппитинэс-тэрэ наһааһаҥ түмүгэр эрийиллэрин курдуу хамса-тылаах дьаһаллар кнстык-ка кириги кэмгэр даҕаны илаллыбакка кэллилэр.

Сотурутаабыта народнай хонтуроол комитетэ, Хайах-сыкка сүөһү өлүүтүн туһунан болпуроһу көрөн баран, хаһаарыллыбыт улахан мате-риальнай хоромньуну толо-ру ирдири мөөдөлөөһүнэн ааһан, бу дьыаланы проку-ратурага бнэрэргэ быһаарда.

С. ОСИПОВ.

БАРЫБЫТ ТУҢАТЫГАР

«Якутагропромстрой» хол-боһук МПМК-тыгар 312 ки-һи үлэлиириттэн 119 ыал бэйэлэрин кэтэх днэлэри-гэр олороллор, 23 кэргэн саҥа днэ туттар, 67 ыал ведомстволар днэлэригэр уонна 52 ыал кэтэх днэ-лэри куортамнэһан олорол-лор. Киһилэртэн 36 ыал 43 ыанар ынахтаах, 14 ыал бнэ-лээх. Кэтэххэ барыта 96 сүөһү, 113 снбннннэ, 700 куурусса иттиллэр. 53 ыал хортуюппуһу, 52 ыал 400 кө. м кннээх төппүтэбэ оло-руот аһын олордунар.

Тэрилтэлэрин көмөтүнэн 40 ыалга чэпчэтиллибит рас-ценканан кур киһи уонна ха-раа буор кнллэриллибит, 36 ыал отторун тнэйэн кнллэ-рэлэригэр биридин толоруу чун транспортынан туһаммыт-тар. Администрация көмө-түнэн гослесфонд сириттэн сүөһүлээх 36 ыалга биридин гектар сир сыһыарыллыбыт.

Үгүс кэпсэтин кэниттэн көмөлтө хаһаайыстыбага аһаан 200 снбннннэ кннэрэр фермэга тутулла сылдьар. Билигин 60 төрүүр снбнн-ннэлээх итинэн 1200 куу-руссааах база тэриллэн турар. Тэрилтэ көмөлтө хаһаайыстыбата аренднай төрүткэ олобуран үлэлиир. Быйыл бородууксуйа бнэрэ-рз күүтүлүбэт эрэри, ин-нинитин кннгири уонна сай-дар кэскиллээх.

Механизированнай колонна көмөлтө хаһаайыстыбатын базата «Чурапчы» совхоз снтербэтэх кирипиккэ сы-баһын алаһыгар баар. Бу сылах тутуутун колонна сн-гэрэ сылдьар. Ол үрдүнэн «Чурапчы» совхоз салалтата төрүт туһаммакка олорбут алаһын иһин тутуааччылар-тен (ханык расценкага оло-бурбута бнлибэт) 78 тыһ. солк. харчыны ирдириги киһи өйдөөбөт.

Уопсайынан даҕаны, Чу-рапчы сэлэнииннэтин олох-тоохторо кэтэх уонна тэ-рилтэлэр көмөлтө хаһаайыс-тыбаларын кннгирик сайын-наралларыгар улахан мнэ-һэйдэр бааллар. Бастахыты-нан, оттуур хoduна, мнчи-рэн снрэ тнннбэттэр. Ол

учреждениелар үлэһиттэ-ригэр уо. д. а.—барыта 82 наадыааччыга—хoduна снрэ сүннүнэн бэйэлэрин база-ларын учуоттаан аһаммыта. Ону таһынан Болугур сель-советынаабы кооперативка 550 гектар, Мырылоба 150 гектар туһаныыга бэрилли-битэ. Кооператива чилиэн-нэрэ, бнллэрин курдук, сов-хозка үтү, эти туттарар дуогабардаахтар. Онон бу совхоз үрдүнэн барыта 700 гектар сир кэтэх уонна кө-мөлтө хаһаайыстыбаларга сыһыарыллына.

Атын да совхозтар кэтэх сүөһү итэриэһин көрүүнү

рин суотугар уонна эби снри сыһыарыы түмүгэр ба-рыта 1061 гектарга ыаллары оттопто.

Снри арендага бизригиэ «Мугудай» совхозка үчүгэй саҥалааһыннар бэлэтэни-лэр. Манна Маралаайы уон-на Төлөй отделениеларыгар арендатордар илбт снрэдэ-рин капиталнай бүтэһини эргийэн эрэллэр.

Ол эрэри Субуруускай аатынан совхоз салалтата (директор А. В. Ефремов) билигин даҕаны снри бири-диннээн хаһаайыстыбаларга сыһыарыыга көһүүнүк сы-һыаннаһар. Ону таһынан

Айылба харыстабылын проблемалара кннгирик кэм-кэ улам сытыһытх. Турар буоллулар. Олору быһа-арыыга хас биридин үлэ коллектива, хас биридин киһи кытара эрийкэлэр. Оннук буолбатаһына, кэлэр көлүөнэлэргэ билигин ийэ айылбабыт бар-туомун эрэ ордорор туруктаһыбыт.

Снимокка: днэ-уот, ком-мунальнай хаһаайыстыба производственной холбоһу-гун бөсө-снһа «кнлэ-й-халай» сытар.

П. Оконешников фотота.

КИМ ТУГУ КЭПСЭЭБИТИНЭН ДИЭХХЭ СӨП

Оройуон совхозтарыгар «Сүөһү аһылыга» уонна снри тупсаран оҥоруу, мелио-рациялааһын үһүк болдох-тоох программалара оҥо-һулланнар билигин толоруу-га сылдьаллар.

Ити программалар сүн-нүлэринэн кннгирик сыллар-га үбүлээһин сүрүн өртө «Мындабаайы» совхозка нүөлсүтүүгэ уонна элбэх сыллаах оттору ыһы снрин кннэтиигэ туһанылына. Ол курдук, барыта 1350 гектар-даах «Мөгкүүдэ», «Нюо-йаан», «Боччобосоччу», «Бур-хаанай» итинэн «Мындабаа-йы» мелиорация система-лара үлэсэ кнллэрилинн-лэр. Ону таһынан олус сннктээһинэн билигин туһа-чыла илик «Көбдөх» систе-ма баар. Баратан совхоз сүөһү аһылыга буолар кул-туралар үрдүн үтүүлэриги ылар буолбутун туһунан аа-бааччы хаммаатан үчүгэйдик билэр буолуохтаах.

«Чурапчы» совхозка «Нн-данли», «Мугудайга» «Дэ-чимэ» системалар бааллар, Субуруускай аатынан уонна Эрилик Эристин аатынан совхозтар биридинлэрэ 30-туу—40-нуу гектардаах снр-дэри оҥотторон үлэсэ кнл-эрдилэр. Карл Маркс аа-тынан совхоз 680-на гекта-ры туһанар. Уопсайынан, 1986 сыллаахтан оройуон үрдүнэн снри оҥорууга 2 мөл. 549 тыһ. солк. капи-тальнай угуулар туһанал-

ланнар 2284 гектар снри оҥо-һуллуна. Бу пнэтиета сыл-ларыгар 1032 гектар ардах-татан уонна 283 гектар ха-лыстылан нүөлсүтүлэр кнн-нэр баар буоллулар, кул-турнай-техическай үлэ-лэргэ 615 тыһ. солк. туһа-нылынына.

Ол эрэри дугомелнори-тиенай этэрэттэри тэри-йэн үлэстии былаана то-лоруллубат. Субуруускай аатынан совхоз итиник этэрэтти саҥа тэринэр. Атын бизс совхозка этэ-рэттэр кадрынан уонна техниканан тохору хаач-чылаһылаттар. Ол түмүгэр оройуонка элбэх сыллаах оттору ыһы уонна от-снзмэтин сөгөтүөпкэпаа-һын былааннара туолбат-тар.

Сотурутаабыта народнай хонтуроол оройуоннаабы комитетэ бу болпуроһу акаан-минээн көрдө. Онон сорох совхозтар дирек-тордара быһаарыы бнэр-днээр. Комитетка аһаан ОАПХ специалистара эрдэ бэлэмкээбит ыспыраалка-ларыгар хаһаайыстыбанна-йа суох буолуу түмүгэр 2575 гектар кнннээх оҥо-һуллубут снрдэр туһаныл-лыбакка сыталларын туһу-нан бэлнэтээһин баара. Ол иһигэр Субуруускай аатынан совхоз 676 гекта-ры, «Мугудай» 600-лү уонна «Чурапчы» 456 гек-тары хааллара сытыаралла-

ра ыйыллыбыта. Ону баа-ра комитет мунуһагар ди-ректордар бэйэлэрэ кнл-лэрибит! снбидиэннэлэри-нэн ыспыраалкаан бар-туомун эрэ хаалпартаты-лар. Түмүгэр Субуруус-кайга 300-чнэ гектар, «Мугудайга» 158 гектар уонна «Чурапчыга» 270-ча гектар эрэ аһаһыан туһа-нылла иликэ быһаарыллы-на. Быһаарылына днэ буолуу дуо, директордар бннннэллэриин. Ыспы-раалка төһө да эрдэ су-руллубутун иһин, бу дьыа-лаа ОАПХ да, совхозтар да кытаанах учуоттара суох эбит днэ саҥа үс-күүр. Онон комитет мун-наабы ким тугу кэпсээби-тинэн барда днээх сөп.

Быйыл «Мындабаайы» совхозтан ураты хаһаайыс-тыбалар хoduһы төрдү-тэи тупсаран оҥоруу бы-лааннарын тодон иһэллэр. Поннаны таһастаһын са-ҥа технологиятын баһы-лааһыныга көһүү сыһы-баар. Холобур, рационали-затордар Попов уонна Фео-фенов «Агротехника» оҥотторбут агрегаттара сов-хозтарга биридин комплект таһаарыллыбыттары да сн-тэхото туһанылылаттар.

Сүөһү аһылыгын баһы-натан ыһыны кннэтан иһин кэскиллээх сорукурин быһаарыыга капиталнай ку-руөну тутуу ылар ирээтэ

улахан. Ол эрэри бу дьы-һун суолталаах үлэсэ көтү-мэтин сыһыаннаһы эмиэ баар, учуот да мөлхөт. Ку-руөлэрэ суоһунан оҥоһу-лан бөрөн туһанылыбакка сытар снрдэр аһыаба суох-тар.

Саҥаны, бастыгы пропа-гандалааһын, мнэстэттэр олоххо кнллэрэргэ дьулу-һуу итээс. «Мындабаайы» совхозтан Д. М. Ноев үлэ-тин опытын оннооһор атын оройуоннар туһунан эрэл-лэр. Оттон бэйэбитигэр атын совхозтарга үгүсхтээх сү-һүөхтээх аһыдык өйөнө илик. Того оннугун туоһу-лаһыныга, холобур, «Мугу-дай» совхоз директора С. И. Сергеев: «Ноев бу атырдах ыйыгар буолбут семинарга билиги совхоз-тарбытын кэрийэ сылдьан техниканы хайдах туһанарын көрдөрөн бизриэх буолбута. Онтунатын көрдөрө илики, —дир киһи буолан бнэрдэ. Итиник итинини саҥа элбэх сыллаах от-бородуук-суйатын ыһыны түргэтэ-пэтэ биллэр.

Комитет мунуһага төрт совхоз директордарыгар хас биридинлэригэр бу салаа үлэсэ итэбэстэрин иһин нууччалытынан «поставить на вид» днэ мнэрэлээтэ уонна эбээһинэстиктэр пуун-нардаах уураабы ылынына.

С. ПОПОВ,
НХОК чилиэнэ.

П. ВАСИЛЬЕВ,
мехколоннатары народ-най хонтуроол группатын председателэ.

